

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

<p>I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ</p> <p>1. Датум и орган који је именовео комисију</p> <p>Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду на седници одржаној 3. јула 2017. године донело је одлуку о образовању Комисије за преглед и оцену докторске дисертације коју је мр Весна Милевска, предала под насловом „Амерички и британски енглески: варијантне разлике на различитим нивоима језичке структуре“.</p> <p>2. Састав комисије:</p> <ol style="list-style-type: none">1. др Ивана Трбојевић Милошевић, ванредни професор, ужа научна област Англистика, предмет Енглески језик, изабрана 2017. године, Филолошки факултет Универзитета у Београду2. др Јелена Вујић, редовни професор, ужа научна област Англистика, изабрана 2016.године Филолошки факултет Универзитета у Београду3. др Светлана Стојић, доцент, ужа научна област Англистика, изабрана 2018.године, Филозофски факултет Универзитета у Београду
<p>II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ</p> <ol style="list-style-type: none">1.Име, име једног родитеља, презиме: Весна Д. Милевска2. Датум рођења, општина, република: 21.3.1976., Битољ, СР Македонија, СФРЈ3. Датум одбране, место и назив магистарског рада: 2010. Филолошки факултет „Блаже Конески“, Универзитет „Кирил и Методије“ Скопље, Република Македонија. „Литерарност во драмата на Вилијам Шекспир, Ромео и Јулија и нејзиното пренесување во преводот на Георги Сталев“. (Звање магистра нострификовано у Републици Србији на Универзитету у Београду).4. Научна област из које је стечено звање магистра: Филолошке науке, Англистика звање: магистар филолошких наука <p>Кратка биографија:</p> <p>Мр Весна Милевска рођена је 1976.године у Битољу, где је завршила основну и средњу школу. На Филолошки факултет „Блаже Конески“ Универзитета „Св. Тирило и Методије“ у Скопљу, уписала се 1994.године, на Одсек за енглески језик и књижевност, где је и дипломирала у децембру 1998. На постдипломске студије уписала се 2003.године, такође на Филолошком факултета „Блаже Конески“ у Скопљу. Назив магистра</p>

филолошких наука стекла је 2010.године, одбранивши магистарски рад под насловом „Литерарност во драмата на Вилијам Шекспир, Ромео и Јулија и нејзиното пренесување во преводот на Георги Сталев“. Запослена је од 2000.године у Средњој општинској школи „Таки Даскало“, као професор енглеског језика и књижевности.

Као професор енглеског језика и књижевности, осам година је била члан екстерне комисиј за оцењивање државне матуре. Завршила је обуку и положила испит за директора средњих јавних школа, каои обуку из програма доживотног учења и мобилности „Леонардо да Винчи“ коју је организовала Национална агенција вропских интеграција и мобилности, Била је координатор међународног пројекта за образовне програме и мобилност „Обука наставника – прозор ка Европској Унији“; координатор је пројекта сарадње СОУ „Таки Даскало“ из Битоља и школе „Радко Штокл“, Мензунген, Немачка; координатор је пројекта у оквиру Еразмус програма „Будућност образовања у имплементацији европске климе у школама“ (Италија 2014) и Еразмус + програма „Стицање европских искустава за бољу језичку компетенцију“ (Велика Британија 2014).

Учествовала је на неколико домаћих и међународних стручних и научних конференција. Присуствовала је већем броју семинара и тренинга из области образовања, интерактивне наставе и методологије. Активно се бави судским и превођењем.

Списак објављених радова

(2010) „Развијање вештина читања и писања“. Зборник радова са Стручне конференције „Дешавања у васпитно-образовној пракци“. Битољ. СОУ „Таки Даскало“. ИСБН 978-9989-925-09-2

(2011) “Одговарајућа околина и модели - предуслов ефикасног учења страног језика“. Зборник радова са Међународне стручне конференције „Ефикасност и ефективност наставе“. Битољ. СОУ „Таки Даскало“. ИСБН 978-9989-925-13-9

(2014), „Интертекстуалност и потреба превођења“. Трећа међународна научна конференција “Знање-капитал будућности” Банско, Бугарска 2014. Зборник радова. Банско. ИСБН 978-608-65653-5-0

(2015), „Појам литерарности и очуђивања у процесу превођења“ VI Међународна научна конференција “Моћ знања” 2-4. Октобра 2015., Грчка. Зборник радова. ИСБН 1857-92

(2015), „Израда матрице преводивости“ . VII Међународна научна конференција „Знање, могућност и вештина“ Банско, Бугарска, 4-6. децембра 2015. Зборник радова.

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

„Амерички и британски енглески: варијантне разлике на различитим нивоима језичке структуре“

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна поглавља, слика, шема, графикана и сл.

Докторска дисертација мр Весне Милевске броји 488 страна укључујући списак консултоване литературе од 200 библиографских јединица. Писан је на енглеском језику; наслов дисертације на енглеском језику је *American and British English: Variant Differences at Some Levels of Language Structure*. Дисертацију чине следеће целине:

- Резиме са кључним речима на српском језику, у коме су описани предмет и циљеви истраживања, методологија, најзначајнији резултати и закључак;
- Резиме са кључним речима на енглеском језику;

- Садржај;
- Увод
- Методологија истраживања, циљеви и задаци
- Фонолошки ниво: дескрипција
- Лексички ниво: дескрипција
- Граматички ниво: дескрипција
- Истраживачки део : Контрастирање варијантних разлика
- Фонолошки ниво
- Лексички ниво
- Граматички ниво
- Закључак
- Литература
- Прилози (9 упитника коришћених у раду са информантима)

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

1. Увод

У уводном делу своје амбициозно постављене дисертације, мр Весна Милевска у широком потезима и уз обиље цитирања домаћих и страних аутора релевантне литературе приказује, с једне стране, историјски развој енглеског језика и његово варијантно раслојавање, а с друге његову улогу као глобалног језика, *lingua franca* савремене интеркултурне комуникације. У оквиру Увода, мр Милевска се посебно осврће на фазе процеса стандардизације кроз које су прошле и једна и друга варијанта енглеског језика и захваљујући чему су фиксирале свој варијантни статус проистекао из географских, варијетних разлика у употреби. У овом делу, мр Милевска наводи и популарне ставове који с тичу примата једне варијанте над другом, чиме имплицира и легитимност своје теме - контрастирање разлика између две стандардне варијанте енглеског језика на три нивоа језичке структуре.

2. Методолошки поступак у дисертацији

Предмет дисертације је, дакле, интралингвално контрастирање стандардних варијанти енглеског језика (америчке и британске) социолингвистичке оријентације, на фонолошко-фонетском, лексичком и граматичком (синтаксичком) плану, са циљем да се опишу, анализирају и, по могућству, класификују варијације /разлике у: 1) изговору (а. речи које се исто пишу, али другачије изговарају и б. речи које се различито пишу, али имају исти изговор); 2) вокабулару (а. различите лексеме за исте појмове; б. исте лексеме за исте појмове, са делимичним разликама у значењу; в. лексеме исте денотације, са варијацијама у конотацијама, стилу и учесталости употребе; г. еуфемизми и политички коректне употребе речи; д. разлике у језичкој креативности спрема датих културних реалности. На нивоу 3), дакле, граматичком, мр Милевска посматра разлике у реченичној структури, те разлике у употреби облика глаголских времена, укључујући и разлик у учесталости употребе ових облика.

Корпус на коме је обављено истраживање је комбинован: мр Милевска користила се водећим дескриптивним граматицама стандардних варијанти енглеског језика, стандардним речницима америчке и енглеске варијанте и узорцима из електронских корпуса (Британски национални корпус - BNC и Корпус савременог америчког СОСА), као и узорцима текстова доступних на Интернету. Узорци /сегменти који су изоловани као различити на основу увида у стандарне речнике и граматике потом су, помоћу упитника дистрибуираним у групи изворних говорника обе варијанте, потврђивани у смислу да ли их говорници уопште доживљавају као различит, у којој мери они представљају део њихових индивидуалних вокабулара и колико често их употребљавају. Фреквенцију, односно учесталост употребе, мр Милевска је, коначно,

проверавала у електронским корпусима. Резултати анализе, у смислу подударања или неподударања са изворним матријалом су приказани графички, помоћу графикана.

Дисертација је, тако, организована у две целине – она садржи теоријски, тачније дескриптивни и практични, истраживачки део.

3. Фонолошки и фонетски ниво разлика

У трећем делу дисертације, мр Милевска описује разлике у изговору два стандарда (Received Pronunciation и General American), узимајући у обзир описе гласова, разлике у системима транскрипције, али и интерпункције и писања (spelling), описане у релевантној литератури.

4. Лексички ниво разлика

Служећи се развојним приступом (*Development Approach*) који се ослања на критеријуме употребе, разумљивости и регионалног статуса (прихваћености), Милевска класификује одабране лексеме у три групе: прву, у коју спадају лексеме које се нити разумеју нити употребљавају у другој варијанти (АЕ *merges* или ВЕ *hives off*); другу чине лексеме које говорници друге варијанте разумеју, али их не употребљавају (као АЕ *checkers* или *howdy*, ВЕ *scope* или *cheerio*); у трећу групу спадају лексеме које се разумеју и употребљавају у обе варијанте, али ипак задржавају 'локални призвук', као АЕ *figure out*, *movie* или ВЕ *car park* и *telly*.

У оквиру овог дела, Милевска обраћа пажњу на културно условљене специфичности прихватања лексема у вокабуларски инвентар, као што су локални утицаји (напр. утицај староседелачких језика на АЕ или француски (нормански) утицај на британску варијанту), као и утацији других језика у (историјском) контакту са енглеским у обе варијанте (немачки, холандски, шпански, итд).

5. Граматички ниво разлика

На почетку овог поглавља, Милевска констатује да су различитости на овом нивоу најмање уочљиве, али их ипак сматра легитимним предметом анализе за своје истраживање. Разлике проналази превасходно у употреби глагола и глаголских облика, и проналази их у паровима GET и HAVE, DO и HAVE, као и у употреби модалних глагола, начинском облику субјунктива (Subjunctive), у употреби садашњег свршеног облика (Present Perfect), а у извесној мери и у глаголским допунама (Complementation). Даље, она налази извесне различитости у класи именица, конкретно у слагању са глаголом (Concord), потом у класама прономинала, предлога, везника и коначно, адвербијала. На крају, она пописује извесне разлике у реду речи (Word Order).

Поглавља 6, 7, 8 и 9 представљају истраживачко-практични део докторске дисертације; у њима се на систематски начин утврђују подударања и одступања од, у претходним поглављима, дескриптивно утврђених разлика између два стандарда, методологијом описаном у Поглављу 2.

Даље, описани и класификовани материјал понуђен је контролној групи образованих изворних говорника обе варијанте са циљем утврђивања подударања и одступања од дескриптивно утврђених разлика, а резултати су потом упоређени са налазима учесталости употребе у електронским корпусима обе варијанте.

VI ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Обрада добијених резултата, како квантитативна тако и квалитативна, довела је до увида који углавном потврђују хипотезе постављене на почетку тезе. Резултати су углавном потврдили дескриптивно утврђене разлике, и то:

- 1) Разлике у изговору – потпуно потврђене код речи које се исто пишу а различито изговарају; делимично су потврђене код речи које се различито пишу а исто изговарају;
- 2) На лексичком нивоу, потврђене су све дескриптивно утврђене разлике, осим у случају лексема са варијацијама у стилу, конотацији и учесталости, које су потврђене парцијално. Разлике у употреби еуфмизама су у потпуности потврђене, али не и разлике у учесталости ових облика, што с поклапа и са налазима који се тичу политички коректних израза. До сличних резултата дошло се и у домену језичке креативности условљене специфичностима културних окружења.
- 3) На граматичком нивоу, разлике утврђене дескриптивним приступом у потпуности су потврђене у групи испитаника, а додатно фреквенцијским налазима.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА НАПОМЕНА:

Дисертација мр Весне Милевске представља веома амбициозан подухват; већ сама дескрипција разлика утврђених у граматикама и речницима две стандарда представља изузетно обиман захват који тешко да се може извести у потпуности; међутим, дисертација се ипак не зауставља на пукој дескрипцији разлика, већ садржи екстензивно истраживање којим се дескриптивно утврђене разлике проверавају с једне стране на обимним електронским корпусима и с друге на групи испитаника који су образовани изворни говорници двају стандарда, а које је у потпуности оригинално осмишљено и спроведено и у том смислу представља оригиналан допринос науци. Чињеница да резултати истраживања не потврђују у потпуности налазе утврђене дескриптивним путем, има важне импликације које говоре у прилог динамичке природе језика.

IX ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:
да **Наставно-научно веће Филолошког факултета у Београду прихвати Извештај о прегледу и оцени докторске дисертације мр Весне Милевске под насловом “Амерички и британски енглески: варијантне разлике на различитим нивоима језичке структуре”, да га упути Већу друштвено-хуманистичких наука Универзитета у Београду на сагласност и да кандидаткињу позове на усмену јавну одбрану.**

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. Проф. др Ивана Трбојевић Милошевић
Филолошки факултет, Београд
2. Проф. др Јелена Вујић
Филолошки факултет, Београд
3. Доц.др Светлана Стојић
Филозофски факултет, Београд

